

Maria Dolors FARRENY I SISTAC, *Processos de crims del segle XV a Lleida: transcripció i estudi lingüístic*, Lleida (Institut d'Estudis Ilerdencs. Diputació Provincial de Lleida) 1986, iv + 230 pàgs., 17 × 24 cm, ISBN 84-00-06502-6.

Al núm. 7 de la REVISTA DE LENGUA I DRET aparegué publicat un article de M. Dolors Farreny i Sistac intitulat *Notes d'interès lingüístic en set processos de crims medievals (Lleida, s. XV)*, basat en la seva tesi de llicenciatura. En la primera nota de l'esmentat article ja s'anunciava la futura edició com a llibre de la seva tesi de llicenciatura, que és l'obra que ara ressenyem. En la publicació el llibre és introduït per un pròleg del professor Joan Veny i Clar, Catedràtic de Dialectologia Catalana de la Universitat de Barcelona.

L'obra de M. Dolors Farreny, realitzada sobre un corpus de 14 processos judicials davant del Tribunal de Coltellades de Lleida datats entre 1402 i 1502, resulta una aportació valuosa a la bibliografia sobre el català del segle xv i resulta singularment destacada per un seguit de factors: *a)* Es refereix a uns textos lleidatans, àmbit territorial que ha estat

objecte d'una escassa atenció dels historiadors de la llengua; *b)* Els textos triats no són literaris, sinó jurídic-administratius, amb la qual cosa permet de fer anàlisis específiques relatives a aquesta varietat funcional; i *c)* Pel fet que els textos són processos de crims constitueixen una font de gran interès per a l'estudi del registre colloquial i de l'expressió oral si parem l'atenció en els retalls de transcripció de declaracions.

Aquest llibre presenta, per la matèria, un clar paralelisme amb l'obra del Dr. Joan Miralles *Un llibre de Cort Reial mallorquí del segle XIV (1357-60) Introducció, transcripció i estudi lingüístic* (Palma de Mallorca, Institut d'Estudis Balearics-Editorial Moll, 1984), que ja va ser objecte de recensió del professor Narcís Garolera al núm. 5 de la REVISTA DE LENGUA I DRET.

L'estructura del llibre de M. Dolors Farreny s'inicia, després del prò-

leg ja esmentat del Dr. Joan Veny, amb un prefaci molt breu i una descripció del pla de treball seguit (introducció, metodologia, instruments de transcripció i aplicació). A continuació l'autora publica la transcripció del text dels catorze processos examinats, que completa amb la reproducció dels manuscrits corresponents als processos II i IX. L'estudi lingüístic és la darrera part del llibre i l'autora hi estudia extensament diferents aspectes de grafies, fonètica, sintaxi i llatínismes. A més, l'autora recull unes útils taules verbals i un lèxic, força complet, de mots d'interès dialectal o històric. El llibre acaba amb unes conclusions, en què es

destaquen uns comportaments coincidents i diferencials respecte a la llengua comuna i uns arcaïsmes, i una bibliografia.

Hi trobem a faltar una major atenció als formulismes jurídics i unes conclusions més exhaustives, però aquestes consideracions no ens fan de distreure de l'excel·lent valoració de conjunt que l'obra ens mereix.

Esperem que els especialistes en història de la llengua, en llenguatge jurídic-administratiu i en el dialecte nord-occidental tinguin prou en compte d'ara endavant aquest treball de M. Dolors Farreny, que l'autora té intenció d'aprofundir en la tesi doctoral que actualment elabora.

Carles DUARTE

Josée CHAPELLE (dir.), *Images d'utilité publique*, París (Éditions du Centre Pompidou), 1988, 152 pàgs., 22 × 31 cm, ISBN 2-85850-429-6, 270 ff.

*Images d'utilité publique* és el llibre-catàleg de l'exposició que amb el mateix títol va organitzar el Centre de Création Industrielle al Centre d'Art Georges Pompidou, a París, del 3 de febrer al 28 de març de 1988.

Josée Chapelle, que havia concebut l'exposició amb Marsha Emmanuel i Nicole Gauzit-Fatou, ha dirigit l'edició d'aquesta obra que, enquadernada amb tapa dura i profusament il·lustrada en color i blanc i negre, té la voluntat de ser un llibre més enllà de la temporalitat d'un catàleg d'exposició.

El llibre està dividit en quatre grans capítols, el primer dels quals, «Le pouvoir et les signes», inclou dos treballs de Raoul Girardet i Françoise Dagognet que, a manera d'introducció, constaten l'ús que des de sempre l'Estat ha fet dels signes per afirmar el seu poder, començant pels primers segells i bitllets de banc que, a més del seu valor de canvi, difonen la imatge d'un Estat. En un segon estadi, la imatge pública adquirirà la funció de cohesionar fervors en èpoques de crisi o d'amenaçes externes (vegeu, per exemple, el cartellisme europeu d'abans i durant les dues guerres mun-